

çocukluğun, şairin beslenebileceği kaynaklardan biri olduğuna ilk dikkat çeken ise Rainer Marie Rilke'dir. Rilke, çocuk şairi olmadığı halde çocukluğun sarmıcını şiirine gizli liman yaptığı gibi çocuk felsefesine yönelmekten de çekinmez. Rilke'nin bu tutumu, çocuk öznenin felsefesine yönelişte cesaret verici olduğu kadar aynı zamanda poetik bir açılımın da ilk işaretlerinden biri olmuştur.

Çocukluğa yönelen şiirin *çocuk şiiri* biçiminde kavramlaştırılmasının diğer bir nedeni ise modern parçalı çocuk anlayışıdır. *Çocuk şiiri* kavramı şiir estetiğine ilişkin olmaktan çok pedagojik bir nitelemeyi içerir. Şiiri çocuğun düzeyine çeken faydacı yaklaşımın geliştirdiği bu kavramlaştırmanın kullanımı da farklıdır. Çocuk şiiri kavramından çocukların yazdığı şiir anlaşılacağı gibi ayrı bir türü çağrıştırdığı da ileri sürülebilir. Oysa, çocuk şiir yazamaz. Yazdıkları çocuk dürbününe yansıyan doğal çocuk fantazileridir. Çocukken biraz da özendirilerek, bazen de tesadüflerle ne yazdığını bilmeden fantazilerini yazarlar olmuyor değil. Ancak, *çocuk şair* ilan edilenlerin neredeyse tamamına yakını, büyüyünce şiirle ilgilenmiyor. Hayır! Çocuğun yazdıkları şiir olamaz. Necip Fazıl, "*arı bal yapar, fakat balı izah edemez*" benzetmesini şair için kullanmıştı. Ahmet Hamdi Tanpınar ise resim yapan çocuk için "*acaba arının bal yapışı gibi, çocuk da resim mi yapar?*" diyordu. Tanpınar'ın cevabı hazır: Kendi fantazisini yaşar resim yapan çocuk.

Çocuk ne şair olabilir ne yazar ne de ressam. Ancak çocuk, şiiri de edebiyatı da, resmi de çocukken öğrenebilir. Çocuk, şiiri bilmediği gibi ne yazdığının ontolojik bütünlüğünü ne de şiirin neden ve nasıl yazılabileceğini kavrayabilir.

Aslanan edebiyattır. Şiirin ve edebiyatın kategorize edilmesine karşı çıkmak ise öznesi çocuk olan şiirin ve edebiyatın olamayacağı anlamına gelmez. Öznesi çocuk olan şiir ve edebiyat okurunun çocuk olması da gerekmez. Dil ve anlatım katmanları çocuğa göre gerçekleşmiş de olsa bu edebiyatı çocuk yanında yetişkin de okuyabilir –okuyabilmelidir demek daha doğru–. Burada önemli olan yaş düzeyi değil edebiyatın anlatım düzeyidir. Çocuğa göre'liğin belirleyici olduğu bir eserde edebiyatın oluşumunu sağlayan bütün ontolojik ve estetik yapılar edebiyat katına yükselmiş ise bu edebiyatı çocuk edebiyatı biçiminde adlandırmak da edebiyat estetiğine aykırı bir tutumdur. Niçin kısa yoldan bu yargıya ulaştık? Çünkü şiir de edebiyat da tektir. Çocuk özneye vurgu yapan çocuk şiiri ve çocuk edebiyatı kavramlarının pedagojik ve pratik kullanım kolaylığı dışında, şiir ve edebiyat estetiği açısından kabul edilebilir hiçbir temeli yoktur.

O halde çocuk özneye yönelik şiiri ve edebiyatı en doğru nasıl kavramlaştırabiliriz? Hem ontolojik hem de estetik bütünlük açısından *çocuğa şiir* ve *çocuğa edebiyat* kavramlaştırması, en doğru kavramlaştırmadır. Bu durumda çocuğa yazarları çocuk şairi, çocuğa edebiyatı gerçekleştirenleri ise çocuk yazarı biçiminde adlandırmak şiire ve edebiyata çocuk vurgusu yapmaktan öte bir anlam içermez. Burada da varmamız gereken yargı şu olacaktır: Yalnızca şair ve şiir, yazar ve edebiyat vardır.

Çocuk şairi olmanın önce iki temel yönünden söz edilebilir: Bir yandan çocuk'ta kendini gerçekleştiren diğer yandan kendini de çocuk'ta açıklar çocuk şairleri. Çocuğu ve çocukluğu, kendine özgü geliştirdikleri çocuk alfabesi ile okurlar. Bu yüzden çocuk şairlerinin bir yanları daima çocuk kalmıştır. Bilge şair Sezai Karakoç "*Bir insanı al onu çöz çöz çocuk olsun*" dizesi ile sanki çocuk şairlerinin ebedî çocuk kalıplarına da işaret eder gibidir.

İyi şiirde olması gereken anlam katları çocuğa yazılacak şiirde de gereklidir. Anlam katları çocuğa göre olan şiir, şiiri çocuğa indirgeme ustası olan şairin gerçekleştirebileceği şiirdir. Bir şiirin anlam katlarının çocuğa göre olabilmesini ise şairin çocuk duygusu ve çocuk bakışı belirler. Şair, kendi çocuk bakışından bir felsefe kurabildiği oranda çocuk felsefesi olan bir şair olmayı hak eder. İçindeki çocuğu yaşatmayı başaramayan bir şair çocuk şairi olamaz. Çocuk'ta kendini açıklasa bile bu "*ölü bakış*" ne çocukla buluşturur şairi ne de yetişkine yönelik bir duyarlılık olan çocuksu olanı eserine yansıtabilir.

Çocuk şairi, hep yeni ve taze şiirin şairidir. Şiirinde çocukla birlikte aynı fotoğrafta görünür. Ancak bunu başarmayı hak eden şairler çocuk şairi katına yükselebilirler. Şiir, şairin içinin daha görünür duruma gelmesi değil mi zaten! Çocuğu içselleştirmiş şair, mümkün olan en saf, en bildiğimiz ve en bütünlüklü parçamız olan çocuğa ayna tutarak çocuk katından seslenir dünyaya. Şair bu biricikliğe sahip seslenişinde, şiirinin mimarisini çocuk algılaması ve çocuk mantığı ile kurmadıkça hakikiliğini koruyamaz. Hakikilikten sapma ise *kör bakış*'tır. *Kör bakış*'ta çocukluk evresi bir enkaz gibi algılandığı için yazılan şiir, önce çocuğu örseler, sonra da şairi ve şiirini.